

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre
7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér. (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az új ágyuk rendszere.

Budapest, március 16.

(C.) Csak néhány hét választ el bennünket a delegációk tanácskozásaitól és a rendesnél több érdeklődéssel, nagyobb aggodalommal nézünk elébe e tisztelt alkotmányos testület működésének. A közvélemény attól tart, hogy a hadügyi kormány az idén messze-menő többköveteléssel fog a delegációkhoz fordulni. Különösen a gyalogság újjászervezéséről és tábori tüzérégységünk új gyorstüzelő ágyukkal való felszereléséről van szó.

Nézetünk szerint a gyalogság újjászervezése már azért sem lehet a delegációk működésének tárgya, mert a különben csakugyan tervbevett szervezéshez az alapfeltétel — a hadsereg békeleltetésének felelőse — még hiányzik. Ez a kérdés tehát a delegációt ezáltal semmi esetre sem fogja foglalkoztatni, ami pedig a gyorstüzelő ágyukat illeti, jobb ha a döntés már most megtörténik, mint a tábori tüzérégységünk új felfegyverkezését megint elodázzuk. Elvégre itt elkerülhetlen kiadásról van szó és a kérdés jelenlegi stádiumában inkább meg kellene sürgetni a döntést, mint elhalasztani.

Hogyan áll különben a dolog? Legyen szabad egy pillantást vetnünk a gyorstüzelő ágyuk kérdésének eddigi fázisaira.

Az ágyukérdés aktualitását vált abban a pillanatban, mikor az ismétlődő puska és a füst nélküli puskapor a gyalogság döntő szerepét a csatában megerősítette, míg a tábori tüzérégység helyzete e két tényezővel szemben válságossá lett. Tartani kellett attól, hogy a hadviselés ama régi, aktív szelleme, amely egyedül képes gyors, döntő sikereket elérni: a támadás, háttérbe szorul a harcmodor alanta-

sabb tényezője, a védelem által. A modern fegyverzetű gyalogsággal a tábori tüzérégység már nem versenyezhet. A támadásban a gyalogságot kellőképpen támogatni már nem bírja és e támogatás nélkül a gyalogság is hiába keresi a sikert. A megváltozott puska természetes következménye az ágyúrendszer megváltoztatása, csakhogy sokkal könnyebb volt alkalmas puska-mintát felfedezni, mint alkalmas ágyukat. E tekintetben a kellő mozgékonyosság, a gyorstüzelő-képesség és az egyes lövés hatáshoz való majdnem egymást kizáró tényezők gyanánt álltak egymással szemben. Oly államokban, melyek eddigelé acél-ágyúkkal rendelkeztek, legalább használhatják a füst nélküli lövegpórt ezeknél az ágyúknál is, nálunk az sem lehetséges, mert a mi bronzanyagunk a füst nélküli lövegpórt nagyobb gázfeszítéssel szemben nem bír elegendő ellenálló képességgel, de a lafeta szerkesztése ott is, nálunk is egyenlő nehézséggel járt és jár most is.

A franciák voltak az elsők, kik a katonai világot egy új ágyumintával lepték meg, nemskára rá a németek követték példájukat. A franciák és a németek ágyumintáiban máris érvényesült a két ellenkező elv, mely azóta a lafeta szerkesztésének kérdésében egymással küzd, a nélkül, hogy eddig sikerült volna a véleményeket e vitában döntőleg tisztázni: a hátraszökés felezésének kétféle módja. A francia tüzérégység a hidraulikus hátraszökést gátló féket rendszeresítette, a németek pedig a ruganyos sarkantyú- féket alkalmazták. Mind a két rendszer panasza az okot, eddig még egyik sem érte el a tökéletességet. A hátraszökést gátló cső-fék és a sarkantyú-fék között még ma is tovább folyik a harc és tovább folynak a katonai műszaki szaktudósok próbálkozásai

is, hogy új és új felfedezések révén a két módszer között végleges elhatározásra juthassanak. Az új ágyúknak ez eldöntetlenül maradt kérdése meggátolt eddig bennünket is, hogy a különféle, kipróbálás alatt álló ágyuminták között véglegesen döntsünk és meggátolja tábori tüzérégységünk már várva-várt új felfegyverkezését is.

A kérdés most csak az, vajjon tábori tüzérégységünk, veszély nélkül, egyáltalában még várhat-e tovább? Igen kívánatos volna ugyan, hogy nekünk a legjobb ágyúrendszerünk legyen, de a fődolog talán mégis az, hogy végre legyen és pedig alkalmas ágyúrendszerünk.

A hosszú kipróbálás alkalmából kitűnt, hogy az ugynevezett Kropatschek-féle ágyú-minta — a kovácsolt acél-bronzból való ágyúcső és az acélból való, ruganyos sarkantyúval ellátott lafeta — némely tekintetben kitűnően, némely tekintetben elegendően bevált. Maga az ágyúcső, valamint ennek zárókérszűleke tökéletesnek mondható. A lögyakorlati téren nyert tapasztalatok alapján nyugodtan állíthatjuk, hogy ez az ágyú-minta, ami az anyag kitarthatóságát, a löszabotosságot és a célhatást illeti, minden más ágyú-mintával legalább versenyezhet, sőt a többi minták élén áll. A tüzelőgyorsaság — percenként 8 lövés — a gyakorlati igényeknek teljesen megfelel. A lövedék — a granát — hatáshozó erejében felülmúlja a francia és a német, sőt az orosz hasonnemű lövedék hatását. A hátraszökést gátló fék, a sarkantyú-készülék talán még nem tökéletesen, de mindenesetre elegendően működik. Mire várunk tehát? A sarkantyú-fék további megkövetelésére? Lehetséges ugyan, hogy egy szerencsés idea már holnap felszínre hozza e kérdésnek kedvező megoldását, de lehetséges az is, hogy e meg-

TÁRCA.

Feleki Miklós.

1818—1902.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Igy mennek el a veteránok egymásután. Egy hónapja sincs még, hogy Szigeti Józsefet a temetőbe kísértük és most a Feleki Miklós ravatalnál gyászolunk. Most fonjuk utolsó koszorúinkat annak a koporsójára, aki 65 esztendei nagy munkásság után a magyar nemzetből bőven kapott és jól kiérdemelt babérokat pihent.

Két gárdának volt a hőse Feleki Miklós. Annak a gárdának, amely a magyar művészet lobogóját vitte diadalra; és annak a gárdának, mely 1848—49-ben a magyar szabadság zászlója alatt harcolt a hazáért. Mind a két lobogó szent volt és Feleki Miklós mind a két lobogó alatt nemesen, hátrán, híven teljesítette kötelességét.

Feleki Miklós még az uttörők friss nyomokaiba lépett. Ő még, mint szenge ifjú ember, kezét szorított azokkal, akik Magyarországon a színművészetet megteremtették. Ő még azokkal járt egy uton, akik először vándoroltak be az országot. Láttá kidőlni az elfáradt óriásokat és főtette magában, hogy ő is ott fog haladni, ahol ők haladtak, kevesebb erővel, kevesebb glóriával, de ugyanazzal a lelkesedéssel, ugyanazzal a kitarással. A negyvenes évek elején már színész volt és a kilencvenes évek elején még mindig törhetetlen életerővel játszotta nagy szerepeit. Anyyira vérben volt a színjátszás szenvedélye, hogy akkor sem tudott pihenni, amikor nyugdíjaztatta magát. Mint a Nemzeti Színház tiszteleti tagja

időnként a színpadra lépett és megmutta nagy, imponáló erejét, mint az a másik Miklós, aki ősz fejjel jelent meg Lajos király tornáján, hogy öklelő dárdájával bámolatot keltsen az ifjú magyarok közt és dicsőséget árasztson az ország ciméjére. Hetvenéves régen elmúlt, amikor az Idegen nő Clarkson-ját időről-időre bemutatta nekünk. És ezen a klasszikus alakításon nyoma sem volt a hanyatlásnak. Mindnyájan büszkén ismerjük el, hogy ehhez hasonló hideg, önérzetes és hatalmas amerikaiát a világnak semmiféle színpadja nem mutat föl.

Nem a lágy, epedő szerelem, nem az amorózok líraisága, nem a bonvivant kedélyesség volt a Feleki Miklós eleme, hanem a keménység, a férfiaság, a rendíthetetlen nyugalom. Széles szerepkörében akkor dominált, ha olyan alakokat bíztak rá, akik mackacs, dacos energiát fejtenek ki. Ezért játszotta gyönyörűen Zrinyit, Manlius Siniért, Sir Patricket, Albot, Cassiust, és Montaignin teengernagyot az Alfonz urban. Dacos energiáját valami különös nemesség hozta közel a színpadhoz. Ez a nemes, szimpatikus elem olyan erős volt benne, hogy gonosz cselszövők, ijesztő zsarnokok szerepében nem hittünk neki igazán. Nem hittük el neki a rosszaságot, mert látszólagos ridegségén keresztül kiérettük a gentleman és a becsületes ember szívét.

Komoly szerepeiben nagyszerű nyugalomát bámoltuk, komikus szerepeiben száraz humorán neveltünk. A morózus, ideges embert senki sem játszotta mulatságosabban. Marecaja ebben a nemben unikum volt. Marecaja is (az Idegesek-ben) felülmúlhatatlan neveléses. Lajos, az istenfélő takács, a legjobb magyar zsáner-kép, amit valaha

látunk. Kóvér Lajos és Szigeti vigjátékaitban Felekinek brilláns szerepei voltak. Sardou, Dumas és Feuillet drámáiban is vezető szerepet játszott Szerdahelyi, Lendvay Márton és Szigeti József oldalán, akikkel versenyzett, de a közönség elismerésében irigység nélkül osztozott.

Amilyen nyugodt, önérzetes színész volt a színpadon, olyan becsületes lelki, nemes gondolkodású ember volt az életben is. Pályatársai ellen sohasem intriguált. Protekciót igazgatóktól, intendánsoktól sohasem kért. Tartózkodó természete a tántető, lelkes barátságot kizárta, de hű és igaz, megbízható és szilárd tudott lenni azok irányában, akik megérdemelték. Hűség és szilárdság jellemezte családi életében is. Férfi korában vette feleségül Munkácsi Flórárt és késő vénségében ugyanazzal a gyöngédséggel szerette, mint házaságuk kezdetén. Rajongó szerelmek hamar elmulnak, de a keménynek látszó férfi-szív lassu melege nem hűl ki soha. Családi élete nagyon boldog volt. És ennek a boldogságnak ő maga volt a kovácsa. Ezt a boldogságot férfias, nemes jellemével ő maga érdemelte ki és tartotta fenn csaknem félszázadon át.

Hűség nélkül, nagy, kötelességtudással, sok dicsőséggel élte le hosszú életét. Emberül megállotta helyét a csatatéren és a színpadon. Eles karddal és édes magyar szóval harcolt a hazáért. Szerette a művészetet és a szabadságot. Koporsóján együtt fog ragyogni a honvédeké és a művészeteké koronája. És a két ragyogó szimbólum mellett a legragyogóbb: a könny, amit a magyar nemzetől megérdemelt.

A. E.

oldás még a jövő évben nem következik be. Oly biztos-e a világéke, hogy egy vagy két év a mi szempontunkból nem esik latba? Jelenlegi ügyünkünk, elavult lafetánk képe-sek-e a füstnélküli löveg-por hatásának hosz-szabb időre ellentállni s tábori tüzérégységünk egy-dítalán képes-e jelenlegi anyagával egy hosszabb ideig tartó hadjáratot végigküzdeni?

Ez a kérdés magva. Mérlegetjük tehát, mi jobb: ha tábori tüzérégységünk minél előbb egy modern, alkalmas, habár még egészen tökéletesnek nem mondható ágyú-rendszerrel látjuk el, vagy ha ezt a fegyvernemet esetleges háboru esetén a jelenlegi elavult anyaggal küld-jük a csataterre? A válasz nem lehet nehéz. Nagyon szép dolog a legjobbat keresni, ha a jó már megvan, de ha még nincsen meg, akkor könnyen megeshetik, hogy a jobb a jó-nak ellensége.

Nem lehet nálunk esetleges elhamarko-dásról szó, hanem inkább a további halogatás veszélyéről. Ha tábori tüzérégységünk az új gyorstüzelő ágyúkkal már el van látva, nyu-godtabban várhatjuk be a sarkantyú-fék tö-keletesbítését. Ha az ma, vagy holnap, vagy egy év múlva bekövetkezik, csak kisebb-szerű módosítás válik szükségessé, mely megint pénzbe kerül ugyan, de végre a további vá-rakozás még sokkal többre is kerülhet, mint pusztán csak pénzbe.

BELFÖLD.

A király báró Fejérváryhoz. Már jeleztük-hogy ő felsége egy legelsőbbség kéziratos is kielej-zést adott abbéli óhajlásának, hogy báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter megmaradjon hivatalában. A királyi kegynek ily szokatlan megnyilvánulása is hozzájárulhatott ahhoz, hogy a miniszter leküzdötte aggodalmait és továbbra is megmaradt abban a fele-lősségetjes állásban, ahol az ő kiváló szolgálatait alig lehetne nélkülözni. A legelsőbbség kézirát, amelyet a hivatalos lap ma a nemhivatalos részben közöl, Fe-jérváryhoz intézve így hangzik:

Kedves báró Fejérváry tábornagya! Abbeli kérésére, miszerint engedélyt adjak arra, hogy jelenlegi állása alól való fölmen-tése iránt kérvényt előterjeszthesse, bár tel-jes mérvben méltányolom ezen kérését, mind-azonáltal, számíva hazafias érzületére, hatá-rozott akaratom: hogy hasznos szolgálatait

Feleki Miklós az udvarhelymegyei N.-Galamb-falván 1818. december 18-án született, református székely szülőktől. Iskoláit a székely-udvarhelyi kol-égiumban kezdte meg.

Kilenc éves korában látta az első színlelő-adást, mely rendkívüli hatással volt gyermek-kedélyére s talán egész életére irányt szabott vá-gyainak. Elbeszélte, hogy egyszer a reggeli próba alatt a színpad alá rejtőzött s délelőtti 10 órától ott maradt elbujva este 6-ig, csak hogy az estére hirdetett „Báthori Máriát” megláthassa. De oh fatum! a teremseprő észrevette s felőrával a darab kezdete előtt — kegyetlenül kikérgette. Ott sirt a paradicsomból kiüldözött kis Ádám, míg végre egy jószívű öreg ur lefizette érte a tizenöt sájn-krajcárt, bevitte magával s a boldoggá tett fiu végigsíratotta Báthori Máriát.

Nagyon tetszett neki az a darab s úgy a lelkébe vésődött minden jelenete, hogy másnap iskolatársainak az egész darabot eljátszotta. Azóta szívet, lelkét szüntelenül a színművészet foglalta el, ugyannyira, hogy 1838-ban, szülői nagy szo-moruságára — kik papi pályára szánták — beállt színésznek Szigetvári László társulatához.

Először Csikszeredán lépett föl, Kisfaludy Károly „Ilka, vagy Nándorfejérvár bevétele” című színművében. Alexis görög ifjút játszta, oly hatás-sal, amely a legszebb reményekre jogosított a csinos, sugár, kifejező arcú és szép, erős, hajlé-kony hangu ifju iránt.

Eleinte — rendes dolog volt abban az idő-ben, — sok sanyarúsággal, sok nélkülözéssel kel-lett küzdenie. De az hagyján. Hanem az ked-veltettenie el nagyon a művészi pályán, hogy — női szerepeket is kellett játszania. Így „Báthori Máriát”-ban játszta Buzilka királynét. A „Keresztes Vitézek”-ben Cocolostina apáca-fejedelmessz-szonyt, az „Arany idő”-ben a vén halásznét stb. Meg kellett tennie azt, ami a mindenható angol parlamentnek az egyedüli lehetetlenség, tudniillik férfiből asszonyt csinálni. A társulatnak csak két nőtagja volt s ha az egyik megbetegedett, azonnal őt rántották elő. 1841-ben Pály Elek nagyobb tár-

ügy Nekem, mint az országnak továbbra is szentelje.

Kelt Budapesten 1902. évi március hó 15-ikén.

Ferenc József s. k.

Miniszterek a szabadelvű pártkörben. A szabadelvű pártkörben ma este a párttagok nagy örömeire megjelent Széll Kálmán miniszterelnök is, aki még kést visel, de már egészen jól érzi magát; a seb rövid időn belül be fog gyógyulni. Megjelentek még a pártkörben báró Fejérváry Géza honvédelmiügyi miniszter és Horváthy Nándor ke-reskedelemügyi miniszter is, akiket a miniszterelnök-kei együtt a párttagok élénk érdeklődéssel vet-tek körül.

Az újságírók szabadságukomája.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, március 16.

A sajtószabadság kivívásának évfordulóját ma este ünnepelt meg a Budapesti Újságírók Egyesülete lelkes hangulatu szabadságukomával, amelyen az ünnepi beszédet kezében a Jókai-billikkommal, Szatmári Mór, az egyesület főtitkára mondotta. A lakoma amelyen az újságírók nagy számmal jelentek meg, a Pannónia-szálló ékesen feldiszlített külön termében folyt le. Az asztalnéző Fesz József, országgyűlési képviselő, az Újságírók Egyesületének elnöke szövegletet. Jelen voltak: Hentaller Lajos országgyűlési képviselő, Szatmári Mór, Mezei Ernő, dr. Szalay Mihály, Sturm Albert, dr. Klein Ödön, Boros Samu, Aranyosi Gyula, Cséreg Hugó, Csernay Ödön, Déry Gyula, Erős Gyula, dr. Fehér Jenő, Gerő Ödön, Gotier Gyula, Greiner Jenő, Hajdu Miklós, Hollósy Géza, Ince Henrik, Jancsó Dezso, dr. Kovács Jenő, Klein Gyula, Lányi Adolár, Lendvay Márton, Loránt De-zso, Lukács Gusztáv, Márkus József, Nagy Endre, Pásztor Mihály, Peisznér Ignác, dr. Soltész Adólf Seress László, Seress Gyula, Szász József, dr. Szabó Sándor stb. hírlapírók és dr. Rosenak Mór, dr. Ga-rami Béla, dr. Siklóssy Gyula, dr. Berend Miklós és dr. Szerb Zsigmond egyesületi orvosok.

A harmadik fogásnál felállott Szatmári Mór s kezébe fogva a Jókai-szeretget, a következő nagyba-tású beszédet mondotta:

—(Az ünnepi beszéd.)

T. barátaim! Szeretett karitársak!

Azóta, hogy a Budapesti Újságírók Egyesülete esztendőnkint megünnepi a magyar sajtószabadság kivívásának hajdani diadalát, először történik, hogy így egészen egymás közt szerény külső formák mel-lett tartjuk meg március 15-ét. És én örvendek azon, hogy amikor így egymás közt ünneplünk, nekem jutott az első pohárköszöntő elmondásának megízlelő feladata. Megmondom egészen őszintén, nekem jobban

sulatához szerződött s azzai a következők évben Bukarostbe utazott, hol a magyar vándorszínészek négy nyelven játszottak: magyarul, németül, oláhul s egy francia társaság ott maradt töredékével, franciául. 1844-ben Feleki vette át a Pály-féle társaság igazgatását s 1845-ben Mármaros-Sziget-nen nől vette a társulat 16 éves szende színész-nőjét, Száky Amáliát, kitől azonban később elvált.

Pesten a Nemzet Színházban 1846-ban lépett föl először mint vendég: „Fejérek” Sir Oneil, „Egy pohár víz” Macham és a „Farsangi iskola” Valpó szerepében, — azután gróf Ráday Gedeon megbí-zásából a budai műkedvelő-társulat előadásait igaz-gatta mintegy két hónapig. Pestről távozván, tár-sulatával Debreczenben, Kolozsvárott, Nagyvára-don, Aradon, Temesvárott és Torontálban mű-ködött. Igazgatóságát mindenütt rend, nemzoties irány és műterlem jellemezte s a vidéki színé-szet tekintélyének emelésében elvitázhatatlan érdemeiket szerzett.

1848-ban színészi pályája megszakadt. Bár-mennyire lelkéhez forrott is a művészet, nagyobb érdek vette akkor igénybe a haza gyermekeit. Honvéd lett. Közharcosnak állt be, de csakhamar megkapta a hadnagyi csillagot.

Ekkor történt az az érdekes eset, hogy Bem egyszer csak berendeli Kolozsvárra.

— Holnapra előadást kell hirdetni a szin-házban. — mondá a kis, szürke generális.

Híába szabadkozott Feleki, hogy ő honvéd, hogy társai is mind honvédek, egyik ennél, má-sik amannál a zászlóaljnál, Isten tudja, hol.

— Semmi köze hozzá — mond a tábornok — az ur kihirdeti az előadást s holnap reggel kilenc órakor jelen lesz a próbán.

Feleki vállalt vont, kihirdette az előadást, csak úgy találmra s reggel berukkolt a színház-hoz. Hát akkor bámút csak el, midőn társulatá-nak legelső tagját mind együtt találta ott. Meg-jelentek katonai pontossággal, messze földről, hon-véd-egyenruhában. A szürke generális berendelte őket. Játsszani kellett, játszottak is vagy hat hétig;

tetszik a sajtószabadság ünneplésének ez a formája, mint az, mikor ünneplünk jelentősége, ha nem is egészen de legalább részben bizony belevész a tekinté-lyek által alkotott környezet iránt uralkodó érdeklődésbe.

Legyünk őszinték, valljuk meg, hogy mikor mi a tekintélyek kultuszának hódolunk, ugyszólván meg-tagaduk igazí természetünket. Az újságíró egész mé-szetrájai berendezkedése olyan, hogy mi bennünk lassan-lassan, és egyre jobban, kifejlődik a tekin-télyekkel szemben valami olyasjafja. Ióllóság, mely erős ellentétben van, hogy úgy mondjam, a profán közvélemény természetesen hajlamaival. A profán közvélemény csak nézi, csak látja a magasságban álló és szereplő tekintélyeket. Mi meg is figyel-jük őket A profán közvélemény előtt ezek a tekin-télyek mindig valami különös imponáló sugárzás-ban állanak. Szőnokoknak, hatalmaskodnak, kegyeket osztalának. Szenevedélyeket korbaósolnak, dúló viha-rokat támasztanak, vagy hőkességet teremtenek és üdvöt árasztanak. A nagy közvélemény, hódolatá-ban is, haragos indulatában is, szeretetében is gyü-löletében is, melylyel körülveszi, vagy kisíri a tekintélyeket, mindig csak az egyéni tulajdonsá-goknak azokat a konturait látja, mik a közéleti, vagy államirfutni szereplés szerencsés vagy szerencsétlen nyilvánításai rendjén élesen válnak ki. A közvélemény mindentíto érzelmennyilvánításába, amit valamely tekintély a maga szereplésével lelké-ből kivált, belevegyül egy esomó elötugótság. Mert a tekintélyeket mindig nagy magasságban látja maga előtt. Emelkedésünkben épp úgy, mint bukásukban, mindig valami rendkívüliséget keres és mert őket jobbra csak a tényleges hatalom érvényesítésének rendjén tanul-mányozgatja, mihelyt a tényleges hatalom piedesztál-járól lebuava, vagy letaszitva, erejük és hatalmuk nyilvánulását nem észleli: egész alakjokat szem elől téveszti. Nem látja többé őket. Innét van az a gy-a-korta észlelhető jelenség, hogy igazi nagy alakok a közvélemény előtt nem bírnak a tekintély jellegével, csak azért, mert a hatalom poleárolt lekerülvén, egyé-niségük nem nyilvánulhat olyan szereplésben, mely erősebb indulatokat támaszthatna a közvélemény lelkivilágában.

Egészen másképp vagyunk a tekintélyekkel mi újságírók. Mi bennünk a bámulatot is, a félelmet is, a hozzájuk fűződő szeretetet is gyakorta erősen meg-tompítja az, hogy nagyon is közelről látjuk őket. Nem-csak közelről, hanem igen gyakran pongyolában. Mi előttünk mindig néhány lépesfotokkal alacsonyabb az a magasság, melyen a tekintélyek állanak. Mi belelátunk a kuisszák mögé is, hol a tekintélyek fegyvereiket szedik magukra. Mi ismerjük azokat a szélrohamokat, melyek a tekintélyeket hol a magas-ságba emelik, hol meg a mélységekbe sodorják. Mi ismerjük azokat a kavicsokat, amikben néha a nagyságok megbölnak. Mi látjuk azokat a cseiszó-vényeket, melyek a közélet nagy szereplői körül ké-szülnek vagy javukra, vagy kárjukra. És maguk a tekintélyek, mi előttünk gyakorta levetik ünnepi könt-ösüket, leteszik fényes, éles fegyverzetüket s ilyenkor ami szemünk előtt vagy kicsinyekéző törpülnek, vagy még sokkalna nagyobbaká nőnek.

Ezért mondtam azt tisztelt barátaim, hogy mi, amikor saját magunk teremtünk alkalmat, ezeknél megbödnök a tekintélyek kultusza előtt: ugyszólván megtagadjuk saját természetünket.

T. barátaim! Ennek az elmékedésnek csak akadémikus jellege van. Nem szeretném, ha bárki is

de képzelhetni, minő kedvel, mikor nekik hon-védletőkre nézniök kellett, hogy foly patakka a vér a két magyar hazában.

E keserves idő lettelével, mely alatt teher volt lelkükön a művészet, melyet más körül-mények közt lángolva imádtak, visszamentek a sereghez s nem tekintve volt rangjokat, közhar-cosok lettek megint.

Ekkor Csányi László erdélyi kormánybiztos beküldte Felekit Udvarhelyszékre zászlóalj-alakítás végett. Négy hét alatt két zászlóaljat alakított. Két testvérét is bevette. Megható jelenet lehetett, midőn az öreg apa sirva jelent meg fia előtt Galambfalváról és arra kérte, hogy ha már gyer-mekeit elviszi öreg napjaira — vigye el őt is. Csak nehezen sikerült otthonmaradásra bírni az öreget. A három testvér együtt ment Nagy-Szebenbe Bemhez, ki itt nevezte ki a hadnagyból közlegénynyé vált Feleki Miklóst főhadnagynak. Midőn a havasi hadjárat kezdődött, Feleki mint százados egy zászlóaljat vezényelt, mely a ha-vasi seregnek mindig előrére volt. Itt történt, hogy Feleki parancsot kapott Kis-Bánya be-vevételére, mely az oláh lázadók főszéke volt. Trangus alezredes egy üteg rőppentyével jött segélyre, de csak egy dombtetőről nézte, mint úzi ki Feleki a helységről szuronnyal a határ-brökkelt erősített oláh sereget. Harmínhat foglyot ejtett ekkor, a nélkül, hogy csapatjának, egy sebesülton kívül, vesztesége lett volna. Ekkor írta róla az erdélyi „Honvéd” című lap: „Feleki megmutatta, hogy nemcsak Tháliának lelkes papja, de Marsnak is vitéz fia”.

A szabadságharc elnyomása után ő is osz-tozott a közös sorban. 1849 végén csupa men-ekütlekből Nagy-Bányán társulatot szervezett, mely-nek tagjai mind egyforma fizetésre voltak szer-ződötve, elsőből utolsóig. Mint egyetlen a színész-et történetében, ez is megerdemli, hogy fölémlítsük.

Később Debreczenben és Nagyváradon mű-ködött társulatával, majd 1851-ben ismét föllépett Pesten három seregben, s aztán Bécsbe utazott a nevezetesebb német színművészek tanulmányo-

— **Türr tábornok kinttötése.** Értesülésünk szerint az olasz király Türr tábornoknak a Szent-Mauritius- és Lazarus-rend nagykeresztjét adományozta. Türr tábornok tudvaleg a legutóbbi napokban a francia-olasz Victor Hugo-bizottságban elnökölt és az olasz király megragadta az alkalmát, hogy Türr tábornok iránt, aki már a jelenlegi olasz király nagyjáának bizalmát is oly nagy mértékben élvezte, a maga részéről is elismerését nyilvánítsa.

— **Matiné.** A budapesti VI. ker. felső kereskedelmi iskola ifjúsága 1. hó 16-án délelőtt 10 órakor Lengyel Sándor igazgató névnapja alkalmából sikerült matinéit rendezett. Gonda Hugó és Leidenberger János tanulók zongorajátéka után Sebestyén Aladár üdvözölte szép beszédével az igazgatót, aki az üdvözlést meghatóan köszönte meg. Az ünnepélynek e lémozzanata után még nyolc sikerült pécével kedveskedett a műsor a Vigadó nagytermét zsúfolásig megtöltő előkelő közönségnek, mely zajosan megtapsolta Meisner Sándor szép hegédjátékát, Gonda Hugó szavalatát és Varga Róbert magánjelenet előadását. Az ünnepély Schack Béla főigazgatót kívül ott voltak a tanítványok tanárai is teljes számban.

— **Március 15.** A Jókai-kör ma este 6 órakor előkelő közönség előtt tartotta március 15-iki ünnepét a III. kerületi polgári iskola tornatermében. Az ünnepet közreműködtek Szilágyi Károly, Bettelheim Jenő, Góda Géza hírlapíró, Bankó Lajos, Csernay József, Deutsch István Mihályi Miklós, Kater József és Sz. Szemerey Jolán, Erdélyi Dezső cimballomművész jeles képzettségű tanítványa, akinek cimballomjátékát nagy tetszéssel fogadta a közönség.

A Damjanich-asztaltársaság ma este rendezte március 15-iki szabadság-ünnepét a Soroksári utcai helyiségében. Az ünnepélyt a művészeket daikőre nyitotta meg Bohrnád János karnagy vezetése alatt előadott Himnusszal. Utána Farkas Emőd hírlapíró az asztaltársaság e nőke méltatta március 15-ikét. Az ünnepélyen közreműködtek még Erdélyi Zoltán cimballomművész remek cimballomjátékával. Donáth József hegédművész és Sándor Mihály zenetanár, hegédjátékaikkal. A felköszöntők során dr. Valkó Rezső, az Országos Orvosegyesület titkára köszöntötte a Belmag László festőművészt, Taksonyi József tanár és Margittay Béla hazafias beszédekkel mondották. A mai ünnep alkalmával a Törökös dal- és önképzőkör negytagú küldöttsége Meitner Miklós titkár vezetésével átnyújtotta Farkas Emődek a kör tagsági oklevelet. Az ünnepélyt a Szózatot fejezték be.

A budapesti Zemplényi Kör szép ünnepélyt rendezett március tizenötödikének estéjén. Mendik Károly műegyetemi hallgató előlki megnyitóját után a kör tagjai elénekelték a Himnusz. Mózer Odón tanár művészi hangjával a Himnusz. Ertl Viktor műegyetemi hallgató szavalatával Kaszner Árpád orvostanbaltog zongorajátékával működött közre. Brody Mihály bölcseztanbaltog március tizenötödikéről tartott előlvasást. Bejezésül elénekelték a Szózatot. A hangversenynek lakoma követte, amelyen számos jelkőszöntőt mondottak.

— **Polgármesterek kongresszusa.** A polgármesterek tavaly Áradon tartott kongresszusuk alkalmával elhatározták, hogy az ideai kongresszusukat Szegeden tartják meg. Minthogy azonban Szegeden ez időben ejtik meg a tisztújítást, az ideai kongresszusuk alkalmassint Kolozsvárról lesz.

— **Egy amerikai író rólnak John Fredeil** amerikai író tollából érdekes essay jelent meg „The Christian in Hungarian Romanie” (A kereszténység a magyar eibeszülésben) címen. A szerző, aki ezen kötetet Jókainak, mint a magyar eibeszülés legelőkelőbb képviselőjének ajánlotta, nemcsak érti nyelvünket de fellogta annak szellemét is. amit ebben a tanulmányában, amelynek tárgya Jókai „Egy az Isten” című regénye, lényesen bizonyít. Jókai regényének kimerítő vázlatát adja és ezzel kapcsolatosan nagy tudásra és szorgalmas kutatásra valló adatokat közöl a magyarországi unitárius egyház történetéből. A szerző nagy elismeréssel nyilatkozik a magyar irodalom magas színvonaláról és arról a szabadságszeretetről és liberalizmusról, amely, ellentétben az osztrák klerikálizmussal, a magyar szellemnek főjellemvonása. Különösen érdekesek az essaynek azok a részei, amelyekben a szerző párhuzamot von az angliai és magyarországi unitárius egyház története és fejlődése között. Trevelw művének minden sorát a magyarok iránti rokonszenvnek az a meleg közvetlenség hatja át, amely bizonyára világossá teszi mindenütt, ahol angolul beszélnek, újabb és élénkebb érdeklődést fog keltetni Magyarországról és a magyar irodalom iránt.

— **Háloszás.** Nagy részvét mellett temették el ma délután Reich Sándor fővárosi bizottsági tagot, mérészor-mestert a kereskedelmi kőrházból. A temetés rendkívül nagy közönség jelent meg, jelen voltak: Szalay tanácsjegyző a város képviselőjében, aki a főváros közönségének babékosruját tette le a ravatolra, továbbá Polányi Géza és Thold Dániel volt országgyűlési képviselők, Bartal Antal királyi tanácsos, stb. A kerepesi-temetőbe helyezték örök nyugalomra.

Ozveg báró Bornemisza Albertné szül. Göncz-Ruszkai gróf Kőrös Gabriella. életének 68-ik évében március 15-én Kolozsvárról meghalt. A megboldogult unokát Szent-Benedekre szállították és ugyanott 18-án délelőtt a csaádi sírkertben örök nyugalomra helyezték.

— **Házasság.** Dr. Kovács József, a Miskolci Napló főszerkesztője vasárnap délután 3 órakor esküdtöt Kós Soma bankigazgató leányával, Margittal Miskolcon.

Dr. Me'sa József kolosmegei szolgabíró eljegyezte Trandafir Melameit, Trandafir Miklós nyug. pénzügyi titkár leányát Kolozsváron.

— **Üngylikos csendőr.** Budán a csendőrlaktanyában ma üngylikossá lett egy Lipták nevű csendőr. A mentők kivonultak, de már előttük a laktanyába érkezett dr. Derencsey Rezső, a helyőrségi kőrház inspekciois orvosa. A csendőr szolgálati legyverével löte magát agyon. A golyó balmellől a harmadik és negyedik borda között hatolt testébe és a hátán jött ki.

— **Templomfosztogatás.** Rókamezőn a templomban levő vasszekrényben őrzik a templom pénzét, adományokat, sőt egyes magánosok pénzeit is. E hó 11-én reggel észrevették, hogy a vasszekrény el van törve és kirabolva. Az eddig ismeretlen betörő éjjelre bezáratta magát a templomba és ott zavartalanul tel-törte a szekrényt, a több száz korona pénzzel pedig reggel elillant. A nyomozást megindították.

— **Cigányzene a Telefon Hírműködésben.** A Telefon Hírműködés ma este cigányzenészek fog közvettél előfizetői és hallgatói szórakoztatására. E cigányzene-közvetítés 8 óratól 11 óráig tart, s az Elite- és az Enke kavéházból lesz hallható, ahol Récz Laci, illetve az utóbbiban Récz Gyula bandája játszik. A zenekőrvétést azonban megszakítja a 8 óra 15 percrei tösdelvasás, mikor is a külföldi értéktőlészek zárhatat olvasók felől 10-10 óráig tartó esti olvasás, mely keretében a legújabb híreket olvastatja fel a Telefon Hírműködés.

A munkások szabadságünnepé.

Budapest, március 16.

A budapesti szocialista munkások szépen és impozáns módon ünnepelték meg ma a szabadságharc kőrvésének év ordulóját. Délután 2 órakor gyülekeztek az Újvásár-téren s rögtön szakmák szerint sorakoztak 43 munkásszakma volt ott, mindenik saját zászlója vagy jelzétáblája alatt. A hatság részéről Boda Dezső kapitány volt ott, de a rendet a munkások vőrs fővezényél egy vőrs segített viselt gomblyukában. Délután 3 órakor indult el a menet s a kerepesi uton. Kossuth Lajos utcán, a Petőfi-térre vonult, utközben munkásdalokat énekelve. Felhangzott néha száz meg száz torokból a kiáltás is: „Eljen a szabadság!”

A menetben jövő 8-10.000 munkás a Petőfi-téren már vagy 2000 löny tömeg várta. Ott a rendet báró Splényi Odón tartotta fenn a beszédek ellenőrzésére pedig Czajka Alajos rendőrtanácsos volt kirendelve. Mikor a tömeg — mely a teret teljesen betöltötte, — helyet loigolt, az Átalanos munkás-dalárda elénekelt egy dalt, a d Rozs József asztalos munkás szavalt el egy verset.

Bokányi Dezső lépett azután a szobor talapzatára és dicsőítette Petőfi-élméket. Ott voltak tegnap, ugymond, a politika agasztásai, ma pedig a munka emberei jöttek el ünnepeini a szabadság dalnokait.

Eljötték most ide a munkások ezrei, hogy megmondják „Nem szabad még a magyar!” Akik ezt mondák sokkal többen vannak itt, mint azok, akik tegnap a magyar szabadságot dicsőítették.

Küzdőélet egyenlőségét. Egyenlő lett a mánás és a nagytőke, de nem a munkás. A munkások szabadsága csak abból áll, hogy szabad eladni magukat a gazdaságilag erősebbnek. Azért jöttek el a munkások a legszerényebb szoborhoz, Petőfi szobrához, mert egyek vele a megakvozás nélküli szabadságszereteten. Megemlékeztek Petőfi mellett Táncsicsról és a márciusi dőskőről s leteszi a munkások kőszoruját a szoborra. (Zajos éljenzés.)

Beszétek még Giovanni Tandler (olaszul és magyarul) és Wetner Jakab mire az ünnepély véget ért.

Az ünnep után egy fél 5 óra tájt egy kis tüntetés volt, amelynek elhajulását azonban megakadályozta a rendőrség előrelátása. A Petőfi-térről a pár ezer főből álló tömeg a Kossuth Lajos-utcán át, a Nemzeti Színház elé vonult s ott állást loigolt. Éktelen lárma, tütyülés keletkezett, majd kövek, vasdarabok repültek a színház felé.

— Le a hazafiatlan intendánssal! Tűzzék ki a nemzeti zászlót! kiabálta a tömeg.

A színház udvarán vagy hatvan gyalogos rendőr volt elbujtatva. Ezek a lárma elősiettek és megkísérítették, hogy rendet csináljanak a tömeg között, de láradsága kárba veszett. Tóth Lajos kerületi kapitány ekkor lovasrendőröket kért a rendőrkaszármáyából. Vágtatva érkezett vagy negyven lovasrendőr a Nemzeti Színház elé. A kapitány először felszóllította a tömeget a szétszalásra és mikor szavára nem hajlottak a tüntetők, riadóztatott s a lovasrendőrök neki-vágtattak a tömegnek. Iszonyu sikoltozás, jaigtatás következett s a tüntetők hanyathomlók menekültek a lovasrendőrök elől, akik nádpálcaikkal adtak nagyobbn nyomatékot a rendőrkapitány rendelkezésére. Pár percre sikerült a tömeget szétszavarni, de csakhamarra csoportok támadtak s újabb tütyölés és lárma jelezte, hogy a tüntetők ismét együvé verődtek. Így ismétődött ez egy párszor, amíg végre is egy újabb — az előbbieknél is vehemensőbb lovasromban után elvonultak a tüntetők a Népszínház elé. Itt már egész sereg rendőr várta őket, úgy hogy hiába igyekeztek egyesülni a kisebb cso-

portok, nem sikerült ez nekik. Végre is belátták a tüntetők, hogy a rendőri erővel szemben tehetetlenek s ugy fél hét tájban hazavonultak. A tüntetés hiro érhető ijedeimet keltett a Kerepesi-ut és a körut kereskedői között, akik a vásárra való tekintettel nyitva tartották üzleteiket. A vasredőnyöket pár perc alatt lehúzták s egy-szerre elsőtötölt az egész Kerepesi-ut, éppen úgy mint más rendes vasárnapon. A rendőrség a tüntetés alatt husz embert tartóztatott le rendzavarásért s ezeket a VII-ik kerületi kapitányságra kísérték.

Lányok a városházán.

— A Budapesti Leányegyesület megalakulása. —

Budapest, március 16.

Ime egy egyesület, amely azzal indul neki nem-mes céljának, hogy már is virágzik. Ezereket számlolóvan tagja és hater ezer koronán felül lévő vagyonra van abban a pillanatban, amikor megalakult. A napokban már bővebben vázolunk azt a szép feladatot, amelyet a főváros társadalmában megindult legribosebb mozgalom fölvetett. Budapesti uri leányok, akik a gondtalanság édes kényelmét élvezik, megloigadták egymásnak, hogy pártfogó védelmükbe veszik azokat a fiatal leányokat, akiket a sors megosztott a jólét áldásaitól, de akik megérdemlik mégis hogy a boldogulás útjára segítsek őket. A tervezetek során a program egyik főpontjátul egy Leányotthon megalapítása domborodott ki, amely majd végképpen magukramaradt leányok talánsának oltalmát és nevelését, míg valami életrevaló pályán a maguk szárnyára kelhetnek.

Az előmunkálatokat egész télen át a legnagyobb esődnében, de a legnagyobb serényiséggel lojaltatták azok, akik a nemes eszmét tevelteték s a mozgalom ma végül bemutatkozhatott a nyilvánosság előtt azzal a megiepő és az eszme megvalósításának egjelesebb biztosítékát adó eredménnyel, amelyet főnnebb emel-tünk ki. A megalakulás az új városháza díszes tanács-termében történt meg. Talán föl se kellene említenünk, hogy a szemnek ritka és érdekes látvány volt az a jelenet, ami ebben a teremben ezuttal kiejelődött. A faltestmények sok vihart átélt örök alakai bizonyára ámulva néztek le a létkörbe futó padsorokra, amelyekkel haragosan szónokló városatyárk helyett ugyancsak ritka vendégek lojaltak el. Amerre csak nézett a szem mindenütt csudálkozó, mosolygó leányarcok százféle kalapokká alult, itt-ott egy-egy tekintélyesebb hölgy — a jó mamák, akik elkísérték leánykáikat a közélet porondjára — s végül sok-sok érdeklődő ur, részben pártoló és alapító tag.

Vihar ezuttal nem volt a városházán, a nemes szándéku gyülekezet felett a jétékonyosság géniusza terjesztette szét védelőszárnyait. De választás is volt a napirenden, egy kis alkotmányos küzdelem mégis csak kipattant a megalakulás során, hanem ez is csak olyan lányosan szelíd volt, egy-egy indítvány en-közben szinte madár szavához hasonló ha k hangon röppent el a leányajakról. Az előlki csepenyű pedig, amely a polgármester urak kezében máskor oly lélemlenen kong ezuttal csak egyetlen egyszer szóllalt meg — csaknem esőleg.

A megalakulás még nem történt meg teljesen. A társelőlki tisztségűnél váratlanul új ambíciók merültek fel s annak a betölése egy rendkívül közgyűlésre halasztódott el. A munka azonban komolyan megindult s eredményei csakhamar mutatkozni fognak.

Déli tizenkét órakor már a zsúfolásig megtelt a városháza hatalmas közgyűlési terme előkelő társasággal. A sok száz fiatal kislissonyon kívül ott láttuk többek között Vészi Józsefét, Weiss Bertholdnét és Neményi Ambrusnét s megjelölt Beck Nándor, a Jelzáló Hítelbank vezérigazgatója, akinek leánya az előkészítő értekezlet bizalmából a hatalmas előlki székét loigalta el s a közgyűlést vezette. Az előlki emelvényen asszisztált neki Vészi Margit, mint társelőlki és Fried Ilona titkár, akikkel együtt a fővárosi társaság fiatal hölgyeinek élén a tél folyamán a toborzás munkáját nagy buzgón végezte.

Szépen, meghatóan mondotta el előlki megnyitó beszédében a mozgalom célját Beck Ilona.

Leányiszívekben lakadt — ugymond — egyesületünk ideáljának, a Leányotthon létesítésének eszméje; olyan leányokban, akik az élet szegénység okozta keserveit sohasem ismerék és akik megértették, hogy az olyan nő, kinek nem kell a mindennapi kőnyért küzdenie, már előre megkapta munkabéretét az egész életre s így nagyobb erőteljes kötelessége emberársai javáért dolgozni, mint a többieknek. Es maguk körül tekintve látták, hogy gyámolításra, segítő kézre mindenkézt azok szorulóknak leginkább, kik legközelebb állnak szívükhöz: a szegény leányok.

A politikus megnyitásban elmondta aztán, hogy külföldön már régóta állanak ilyen leányotthonok s ők — ha egyelőre még nem is elégedünk azzal, hogy egyes esetekben nyújtassanak csak segítséget, — nem mondanak le arról hogy idővel ezt a céljukat is elérjék. Idezte Gorkijt, a nagy orosz regényíró és Dupanloup francia püspököt, hogy a szeretet, melynek

Gergely Ede; pénztáros Dietz Mór; háznagy Horn István; ellenőrök Löwenfeld Gyula, Mérel Jenő; jogtanácsos dr. Halász Aladár; jegyzők: Friedl'och Ferenc, dr. Pánczél Sándor, Singer Armin; számvizsgálók: Glück József, Havas Tivadar, Kellner Adolf; gazdák: Gonda Samu, Weisz F. Mór; könyvtárosok: dr. Szántó Armin. Választottak ezután még 46 rendes és 18 pótválasztmányi tagot. A választás eredménye megnyugtatta az elégtelen tagokat s a közgyűlés végén a vihar elsimult.

(A Liptóvárosi Kaszinó) ma déli 12 órakor tartotta rendes évi közgyűlését a kaszinó dísztermében Pak Miksa elnöke alatt. Előük megnyitva a közgyűlést üdvözölte a nagyszámú megjelent tagokat s miután konstátálta, hogy a közgyűlés alap-szabálya szerint hivatott egybe, felkérte a jegyző-könyv hitelesítésére dr. Fraenkel Sándor és Wolf Vilmos tagokat. Ezután átterelte a közgyűlés napirendjének tárgyalására. Az évi jelentést mely konstátálta, hogy a kaszinó a múlt évben is a haladás útján volt, a közgyűlés egyhangúlag el fogadta. Az évi jelentés szerint a kaszinó 1900. év végével 1293 tagja volt. Az 1901. év folyamán letöltött 85 tag. Elhunyt 15, kilépett 38 tag s így 1901. év végén a kaszinónak 1280 tagja volt. Kegyelettel emlékezett meg az évi jelentés a kaszinó elhunyt tisztelbeli tagjáról, Szilágyi Dezsőről. A választó megíesítette az elhunyt állam-érti arcképe: s ezt méltó ünnepséggel fogják majd leleplezni. A bevételek az előirányzott 218.400 koronát 6456 koronával haladták felül, míg a kiadások az előirányzott 218.200 koronával szemben 6581 koronával túlépésről járt. A múlt évi zárszámadásokat a közgyűlés elfogadta. A jövő évi költségeloirányzat tárgyalása során hosszabb vita indult meg, amely annyira kiterjedt, hogy az elnök kénytelen volt az idő előrehaladatul voltara való tekintettel a napirend többi pontjait: indítványok tárgyalását és a választásokat a legközelebb megejtendő lojtalólagos közgyűlésre elhalasztani.

(A budapesti polgári lövész-egyesület közgyűlése.) A budapesti polgári lövész-egyesület ma délután tartotta rendes évi közgyűlését Jaritz András helyettes lövész-mester elnöke alatt. A közgyűlésen, melyen nagyszámmal gyűltek össze az egyesület tagjai, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter is megjelent. A közgyűlés néhai Del-Medico Agoston olajipartmányi arcképeinek leleplezésével kezdődött. Az ünnepi beszédet Duma György mondta. A választmányi jelentésnek felolvasása után az 1902. évi költségeloirányzatot állapították meg. Ezután Szabó M. Ferenc indítványára elhatározták, hogy megünnepeljék József főherceg 35 éves vednőkorát és bizottságot küldtek ki az ünnepély előkészítésére. A tisztakar, választmány és a számvizsgáló-bizottság megválasztásával az ülés véget ért.

Nyilttér.

Dr. FABINYI J.
specialista — volt kórházi szakorvos,
rendel nemzeti betegségek ellen
déllel 9—3-ig, este 6—8-ig.
Budapest, Erzsébet-körút 12. félelelet.

Figyelemztetjük a t. c.
CIGARETTAZÓKAT
hogy a közkeveltségnek örvendő szabadalmazott
CLUB
szivarkapapírának utánzatai vannak forgalomban. A valódiaknak fedőlapjain a következő szöveg van.
FRANCIA
PATENTED CLUB 75 GARANTED CLUB PATENTED

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

Football. A csemőri-úti pályán első ízben mérkőzött a „33-asok” csapata mint első osztályú csapat a bajnoki címért a Magyar Úszó-Egyesület jőhírű csapatával. A M. U. E. bizonyára nem gondolta volna, mikor a küzdőtérre kivonult, hogy oly fáradságos és nehéz csatája lesz a még fiatal „33-asokkal”. A nagyszámú közönség feszült érdeklődéssel nézte az izgató és igazán szép játékokat, melyek mindkét fél tanulélt adta kiváló erejének. Az első félidőben hevesen támadott a M. U. K., azonban csakhamar meglepetve tapasztalta, hogy a támadás legkevésbé sem hozta ki sodrából ellenfelét, annyira nem, hogy hamarosan visszaadták a támadást s ugyancsak veszélyeztetik az ellenkapu, míg végre a M. U. E. egy sikerült lerohanással megszerezte az első goalt. A második félidőben még nagyobb erővel indult meg a harc s a felek egyjórta erőseknek bizonyultak, amennyiben a „33-asoknak” sikerült a kiegyenlítő

goal megsezereniük s így az eredmény 1:1 arányban eldöntetlen. Az első csapatok küzdelmét a II-ik csapatok mérkőzése előzte meg, mely szintén eldöntetlen maradt 3:3 arányban.

A margitszigeti pályán a váravárt oxfordi csapat ellenfelei a Műegyetemi Football Club és a Magyar Athletikai Club csapatai álltak a gyúással szemben. A játék csak csekély számu közönséget vonzott a szép pályára. Az első félidőben sikerült a M. A. C. csapataának ügyes szájjátékkal az első goalt megszerezni s ennél többet egyik fél sem ért el. A második félidőben a M. A. C. nem bírva a heves tempót, kénytelen a M. F. C. három goalját kapujába engedni. Eredmény 3:1 a M. F. C. javára. Ajánlanók mindkét csapatnak a napokinti traininget. A műegyetem fedezete nagyon rászorult a javításra, a csatáror elég jó volna, ha a lapdát nem vesztené el oly sokszor. A M. A. C.-nak csak az esetben jóslhatnánk némi sikert az Oxfordiakkal szemben, ha egész héten gyakorolná, különösen a stopplást, passzölást és a goalbalövést.

A pozsonyi ügetőverseny-egyesület ma tartotta alakuló közgyűlését. A város nevében Kulmik Tódor polgármesterheiyettes üdvözölte a jelenlevőket. A közgyűlés ezután közlekiáltással gróf Csaky Jenő választotta meg elnöknek, aki köszönetet mondott a bizalomért és elolgoálta elnöki helyét. Az alapszabálytervezetet elfogadták s elhatározták, hogy a város által kijelölendő területen másodosztályú versenypályát létesítenek. Irányadókul elfogadják az urkocsosok szövetkezetének hatjás- és versenyszabályait. Végül megválasztották a végrehajtó-bizottságot. Elnöke gróf Csaky Jenő, alelnökök lettek gróf Pálffy Ödön és Bartal Aurél országgyűlési képviselő. Tagokul már számosan jelentkeztek.

TÁVIRATOK.

Belgrád, március 16. Sándor király Mahmud Nedin bégnék, a bécsi török nagykövetség, a fehér vasrend nagykeresztjét adományozta.

Pétevár, március 16. A 26. osztrák-magyar gyalogezred küldöttsége tegnap tisztelgett az ezred tulajdonosánál, Nikolajevics Mihály nagyhercegnél.

Madrid, március 16. A régens-királyné ma fogadta Kipper ellentengernagyot és az osztrák-magyar hajóraj tisztjeit.

Suez, március 16. A Suezcsatornában egy petroleumszállító-hajó meggyuladt és egy másik zátonyra jutott. A legénység a hajót elhagyta. Robbanástól tartanak. A csatornán való forgalom valószínűleg három napra meg van akadályozva.

Konstantinápoly, március 12. és 13-án Mekkában 33 ember betegedett meg és 24 halt meg kolera-ban. Medinában 10 ember halt meg kolera-ban.

A spanyol kormányválság.

Madrid, március 16. Sagasta tegnap Canalejas-szal konerált, aki felajánlotta neki támogatását, azután pedig Moret-tel, Weylerrel és Villmueva-val tanácskozott. Azt hiszik, hogy a kongregációkra vonatkozó rendeleteket a Vatikánnal folyó tárgyalások befejezése előtt nem fogják változtatniul végrehajtani.

Madrid, március 16. Sagasta reméli, hogy sikerül ma demokrata elemekkel új kabinetet alakítania.

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar Földhitelintézet ma délelőtt tartotta évi rendes közgyűlését Desseffy Aurél gróf elnöke alatt. A közgyűlésen többek között megjelentek: Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Schlauch Lőrinc bíboros püspök, Seapary Gyula gróf, Csekoniés Endre gróf, Széchenyi Béla gróf, Zichy Nándor gróf, Andrássy Sándor gróf, Woldiáner Albert báró, Beniczky Ferenc főispán, Miklós Ödön és mások.

Gróf Desseffy Aurél, Lukács Antal igazgató bemutálta az igazgatóság évi jelentését, mely megnyugvással ad hírt a pénzüviszonyoknak javulásáról. A kamatlábviszonyok javulásával az intézet zálogleveleinélk áriolyama is megelégeden emelkedett, ami világo-san bizonyítja azt, hogy kizárólag a pénznek megdrágulása okozta a záloglevelek áriolyamának időleges esőkkenését. A pénz árnak olcsóbbodása viszont a záloglevelek áriolyamának emelkedését mintegy önműködőleg vonta maga után, minélőgyva az intézetel szemben támasztott jelzálogos hitelügyeknek egyre kedvezőbb feltételek mellett lehetett eleget tenni. A múlt évi működés számszerű eredményeire átérve, jelenti az igazgatóság, hogy az 1901. év folyamán az intézethez 1021 jelzálogos kölcsönkérvény érkezett be 25.925.900 korona kölcsönösszeg erejéig. Megszavazott 870 folyamodónak 20.444.200 korona. Tényleg folyóvá tétetett 670 kölcsönösszege 13.816.400 korona jelzálogos kölcsön. A múlt év december 31-én tényleg tennált jelzálogos követelések összege 292.085.298 korona 40 fillért tesz, melynek ledesztára 744.662.017 korona 32 fillér értékű jelzálog van lekötvé. Az üzlet-eredmény-száma 823.543 korona 29 fillér tiszta jövedelmet tüntet fel, mely egész őszegében a tartalék-alaphoz csatolattok. Ezzel együtt az intézetnek alapí-

tása óta tartalékba helyezett saját szerzeménye 24.287.620 korona 26 fillérre emelkedik.

A jelentés tudomásul vétele és a felmentvény megadása után megejtették a választásokat. Elnökékből gróf Desseffy Aurél választották, a jelgyűlébizottságot pedig a következőkkel egészítették ki: gróf Andrássy Tivadar, gróf Apponyi Albert, gróf Csekoniés Endre, Cséry Lajos gróf Károlyi Tibor, Köves György, báró Nikolics Fedor, báró Nyáry Jenő, Ögróf Pallavicini Ede, gróf Serényi Béla, Szalay Imre, gróf Szapary Gyula, Szász Károly, gróf Széchenyi Imre, Szontagh Pál, Tisza Kálmán, gróf Zichy Nándor és Szocitovszky János.

A fővárosi bankok akotója. Az a sajnós körülmény, hogy a fővárosban a házak tul vannak terhelve, hogy egész új iparágat honosított meg. Vannak vállalkozók, akik üzletszerűleg toglalkoznak azzal, hogy kikeresik a telek-könyvből, melyik ház van annyira tulterhelve, hogy a bekebelezett követelések után a kamatot a jövedelemből nem képesek fizetni, és mivel tudják, hogy ma árverést egyik hitelező sem kér szivesen, mert nem akad vevő, megegyeznek az eladósodott háztulajdonossal, hogy a 8000 korona évi bért jövedelmező házat 3000 koronáért tőle berbevezik. A háztulajdonosnak — akinek már nincs semmi veszteni valója — kiszurják a szemét pár száz forinttal s a jelzálogos hitelezők, köztük a bankok szomorúan veszik észre, hogy amidőn a zárlat toganatosításakor a lakóknál kívánják letiltani az összesen 8000 koronát jövedelmező házbért, előlál az albérli, lemutatja szerződését s nem elég, hogy arra hivatozik, miszerint az eladósodott háztulajdonosnak a bért időre már előre kifizette, de arra kivánja kényszeríteni a jelzálogos hitelezőt, hogy ez ne a lakóknál, akik összesen 8000 korona bért fizetnek, tiltsa le a házbért hanem nála, és elégedjenek meg a jelzálogos hitelezők 8000 koronára bér helyett 3000 koronára bérrel. Minthogy e kérdésben az alsóbíróságok eljárása nem egyöntetű, a nagyobb fővárosi bankok most együttes akcióra készülnek, hogy ezen visszaéések ellen a jelzáloghitel érdekében orvoslást keressenek.

A fővárosi kereskedők betegsegélyősi pénzára tegnap tartotta Sándor Pál országgyűlési képviselő elnöke alatt az évi rendes közgyűlését. A beteg-jesztett évi jelentésből kiemeljük a következőket:

Az igazgatóság ez évben is a tagok jogos és méltányos igényeinek kielégítését tartotta szem előtt, minek bizonyítékául előlál, hogy több tagnak az alapszabályok által előlalt husz héten túl is nyuítottak tappénzt, valamint firdő- és időlőhelyekre engedélyeztek segélyezést és csak így nyarázható, hogy a tagdíjbevételek 78-30%-át ordították betegsegélyezésre és hogy a választott bíróság egy ízben sem működött. Kiadtak tappénzre 4431 koronát, kórházi költségekre 2843 koronra 94 fillért, gyógykezelésért 12.394 koronra, gőz- és iszapfürdőkre 1220 koronát, rendelő-intézet költségeire be rendezésére 1818 koronát. Ezenkívül tartalék-alapra 4600 koronát fordítottak, minek loytlán az ma már 36.980 koronára emelkedett. Az összes bevételek 49.718 koronát, az összes kiadások 48.427 koronát tesznek ki. — Nagy gondot ordítottak a szakorvosi rendelő-intézetre, mely kiváló szakorvosok vezetése alatt állván, ez évben is lényesen megfelelt hivatalának, amennyiben ott 1599 tag nyert gyógykezelést míg a rendelő orvosok 407 fekvő beteg kezelték. A közgyűlés a jelentést egyhangúlag tudomásul vette, a felmentvényt megadta és Böhm Imre indítványára a vezetőségnek köszönetet szavazott. — Ezután megválasztották az igazgatóságba: Károlyi György, Rubin Armin, Hartmann Mór, Reichner Simon, Szirányi Jenő, Kottai Mátyás, Schillingher Rezső; a jelgyűlébizottságba: Káldor József, Pinkas Zsigmond, Redő Ignác, Frisch Ignác, Miklós Mór, Semmideg Alréd, Vidor Ede, Weisz Adólt, Schweiger Jenő, Weisz József; a választott bíróságba: Fröhlich Miksa, Klein Bertalan, Medvei Zsigmond, Schuler József, Dénes Gyula, Richter Dávid, Ungar Károly és Lustig Béla.

Napirend.

Naptár: Hétfő, március 17. — Római katolikus: Gertrud. — Protestáns: Patrik. — Görög-ország: (március 4) Gerzsim. — Zsidó: Venusz 8. — Nap kél: 5 óra 54 perckor. — Nyugszik: 6 óra 51 perckor. — Hold kél: 10 óra 50 perckor délelőtt. — Nyugszik: 1 óra 23 perckor éjjel.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor. Nemzeti Szalon tavaszi tárlata d. e. 9 óratól este 8-ig. Belépőji 50 fillér.

Nemzeti Múzeum. Természettajzi tár. — Nyitva délelőtt 9 óratól délután 1 óráig. — Többi tárai 1 korona belépőjijal megtekinthetők.

Országos Képtár zárva. Iparművészeti múzeum zárva.

Zoológiai Iparmúzeum. Nyitva délelőtt 9—1 óráig. Mezőgazdasági múzeum zárva.

Földtan Intézet múzeuma zárva. Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12-ig. Múzeumi könyvtár délelőtt 9 óratól 1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 óratól 7 óráig. Egyetemi könyvtár zárva.

Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépőji 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi számkönyvtár és keleti miniatúr: V. kerület Váci-körút 82. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 3 óráig. Házi termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetésesség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetésége (Magyar kereskedelmi társaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

REGÉNY.

A MI LENGYELÜNK

TÖRTÉNELMI REGÉNY NÉGY SZAKASZBAN

IRTA: JÓKAI MÓR.

(13)

Negrotin aztán még hat paripát választott ki Tózsó istállójából a szabadcsapatját képező legények számára. Volt sok ajánlkozó: több az elégnél. Negrotin azt kérdezte tőlük: „tudsz-e trombitálni”. Három értett hozzá.

Aztán három réztrombitát is vett a Tózsótul. — A trombita jó szolgálatot tehet.

Gál Józsi ismerte a magyar történetet.
— Az őm. Rákóczy Ferenc is három részeg esch trombitás miatt vesztette el a vadkerti esztát: nagy szegényére a kurucoknak.

— Azok lengyelek voltak, dörmögé Negrotin, ki szerette a nemzetét; de az igazságot még jobban.

Az alku hamar megvolt Tózsó és Negrotin között. A lengyel aztán maga is paripájára ült s elvágtatott Tihamért elfogni valahol, ha lehet, lovasul együtt.

A hátramaradt hölgyeket meghívta a Tózsó a lakásába. Ma ugy is az ő vendégei lesznek, itt maradnak egy kis barátságos ebédre. Ez bizony elég jó biztatás volt a putri lakomái után.

A Tózsó a belső szobájába vezette Natáliát és Katkát, egyformán „kisasszonyozva” őket. Tudta már Gál Józsitól a kilitüket.

Egy nagy ócska almárióm volt a szobájában, azt felnyitotta Natália előtt.

— Tessék, kisasszony! Nézze csak milyen szép hölgy-gárdarób van az én birtokomban. Natália felsikoltott meglepetésében.

— Hisz ezek mind az én ruháim!

Rájuk ismert. Ezeknek a díszítéseit mind ő himezte, espikéiket ő tüzdelt, horgasolta. Ez a piros merino-ruha, ez a kék káshmir, ez a sárga gros-de-Napel, ez a fehér battiszt; az ő kedvencei, az ő büszkesége. Ott voltak a fehérnemű is, saját maga himezte előbettiével.

— Hogy jutott maga ezekhez, Tózsó bácsi?

— Hát azt én a kisasszonynak el nem mondom; mert nem akarom megszomorítani vele. Majd ha az urak előkerülnek, azoknak elbeszélék mindent. Addig itt hagyom a kisasszonyt a szobámban a frájfalán. Válaszson ki magának egyet ezek közül a ruhák közül, azt vegye fel e helyett a parasztruha helyett, ami nem is illik a természetére.

Azzal kezét csókolta a kis görög s otthagytá Natáliát Katkával a szobájában.

Natália eleinte mulatságosnak találta, hogy ő a futás alatt már harmadszor vált öltözetet, akár egy primadonna.

Hanem aztán kezdett előtte rémledezni, hogy ennek valami nagyon szomorú előzménye lehet, hogy az ő egész ruhatárát ekként utána jött, egy erdő közé rejtett puszta kastélyba, véletlen találkozásra.

Kiválasztott a ruhái közül egyet: fekete szövetruhát, himzett gallérral, azt vette fel.

Mikor a férfiak visszaértek a nagy lökergetésből a kastélyba, nagy volt az elbámulásuk Natália új átalakulása felett. Igazi uri alak volt. Tihamér ráismert erre az öltöztet. Ő látta, mikor azt a csipkegallért himzették azok a finomkezek.

Tózsó megnyugtatta, hogy itt van a menyasszonynak az egész kelengyéje. Nála megtalálják annak idejében. De most jöjjenek inkább ebédelni. Addig ne kellemetlenkedjenek.

Tihamér pedig nagyon szerette volna tudni, hogyan kerülhetett ide a váci kastélyba a turai püspöki kastélyból az ő jegyesének a kelengyéje? Bizonyosan egyebet is szeretett volna megtudni.

Gál Józsi mondott valamit.
— Hát ugy, ahogy Negrotinnak a kardja, meg a Plutó lova ide került.

— Uraim, hölgyeim, most ne historizáljunk, hanem ebédeljünk, — sürgetőzék Tózsó, átvezetve vendégeit az ebédlőbe. Katkát is meghívta az uri asztalhoz, aki csak megmaradt a parasztruhájában.

Az izletes ebéd s hozzá a tüzes apeti bor teljes megelégedését vívták ki a szívesen látott vendégeknek, annyi sanjaruság után élénk volt a társalgás. A magyarnak az a jó tulajdonsága, hogy ha jól evett és ivott, akkor magának látja az egész világot. Tudja élvezni a mai napot, nem gondol a holnapra.

Van már paripa, fegyver; vitéz bajtársak; se távol se közel semmiféle ellenség, szabad az ut egész Komáromig, ott könnyű az áthatolás a gyatra ellenség körvonalán, Komáromban aztán van a világ közepe, ahonnan újja lehet teremteni a drága hazát. Sok pohár esördült össze e boldog ábrándra.

Csak Tihamér nem ütögette a poharát a

többiekéhez, még a menyasszonya ajánlatát is alig fogadta el a kocintásra.

Negrotin jól látott a véglegény lelkébe. Annak a fejében folyást az a kérdés motoszkál, hogyan kerültek ide az ő menyasszonynak az öltönei? Ezért nem izlik neki a háposztás rétes sem.

A feketekávénál a guerillahadnagy kezdé meg a kérdés érdemleges tárgyalását.

— Látom, Tihamér pajtás, hogy neked nagyon furja az oldaladat az a talány, hogy mi módon került ide a váci kastélyba a te menyasszonynak a kelengyéje? Hát ha mi ketten Tózsó barátunkkal összetesszük a tudományunkat, talán érthetővé fogjuk tenni ezt a mesét. Azon a napon, hogy ti utra keltetek a püspök hintáján, érkeztem meg én a csapatommal a főpap kastélyába s aztán ott maradtam, — míg csak lehetett. Az oroszok ott voltak a szomszéd városban, Turában. A magyar dandár lehúzódott Szeged felé. Pár napig esend volt. Ezt az időt a püspök arra használta fel, amire a közlegő halálát sejtő ember szokta fordítani utolsó óráit. Hivatalkainak, cselődjének kiadta egész évre való fizetésüket. Kötelezvényei voltak elhelyezett tőkepenzokról, azokat az adós földesuraknak elküldte, lekükre bizva, hogy őrizzék már most maguk a saját adósleveleiket.

Tihamér dühösen ütött öklével az asztalra.
— De hisz akkor az öreg tisztára meg volt bolondulva.

Gál Józsi csillapította.

— Ne ütögesd, pajtás, az asztalt úgy, mintha pagát ultimót akarnál elfogni. A püspök a helyzet megértve cselekedett. Azok a kötelezvények csak veszedelemre szolgálnak. Ha bukunk, ellenségeink kerülnek felül: azoknak a törvényszéke itél a pereinkben, el vagyunk ítélve. A püspök kölcsönét elkobozza a fiskus. Az adósok ellenben uri emberek, hazafiak: meglehet, hogy megfizetnek, időfordultával.

— Dejszen üthetjük annak bortal a nyomát.

— Egy napon aztán, mikor már gyakrabban kezdtek a kozákok mutatkozni a környékben, hirtelen eltűnt a püspöki kastélyból a főpap praetusa, Aramics Cyrill; ahogy a házbéliek mondták, magával vitte a püspök százezer forintnyi készpénzt.

Tihamér valamit mondott, ami nem igen hasonlított az áldáshoz.

— Ezóta az átfutott Szerbiába.

— Ott ugyan nem vehetné hasznát a magyar bankjegyeknek, mondá a guerillahadnagy. Mi másnap elkotródtunk a püspöki kastélyból, mert minden oldalról közeledtek a muszkák. A mi tovább történt, azt a Tózsó tudja.

— En csak a kótyavetyére kerültem oda, mondá a kis görög, a mikor már az ellenség mindent lefoglalt. A püspök urat már elvitték foglyul. Az egyházi kincseit elszállították hadipréda gyanánt, egyéb holmijait eladták annak, aki vevőül jelentkezett. Történetesen én voltam kéznél. Jó barátom volt az auditor, meg a kezelő ezredes. Drága barátok. Így vásároltam össze a sok ócska vasat, kimustrált lovat, kopott mündert és a menyasszonyi ruhákat, fehérneműeket, amikre a kozákoknak semmi szükségé nincsen. Odaadok mindent abban az árban, amin én magam vettem.

Ezért a szóért mindenki sietett Tózsóval kezét szorítani; csak éppen Tihamér nem látta magát erre a barátsági nyilatkozatra indítatva.

Negrotin ugy olvasott a kedves barátja lelkében, mint a tudósok az obeliszkek hieroglyphjaiban.

Ennek most csunya féreg furja a szívet.

Mikor ő eljegyezte magát Natáliával, akkor a kisasszony abban a hirben állt, hogy ő az egész környék leggazdagabb *partija*. A püspök kincseket halmozott össze s azokat mind a nevelt leányára, unokahúgára fogja átruházni, sokat még az életében, még többet a halála után.

Ezzel a Tihamér nagykiterjedésű nemesi birtoka szépen rendbe lett volna hozva.

És most egyszerre összeomlik az egész fellegvár. A dús gazdag hozományból nem menekült meg egyeb, mint a menyasszonyi kelengye.

No meg a menyasszony maga.

A véglegény hosszúra nyúlt képén lehetett látni mindezt.

Negrotin sürgette az asztalbontást. Beszélni valója volt Tózsóval, akivel nagyhamar bekoosztak a városba.

A guerillahadnagy el volt foglalva az ujoncai botanitisával. Tihamérnek elég ideje lett volna a menyasszonyával sétálni a kastély parkjában. A helyett lefeküdt, fejfájásról panaszkodott. Pedig a sebe bogógyult már, csak egy selem kendővel volt bekötve a feje lazán.

Natália azt hitte, hogy ez rendes dolog: a férfinak ebéd után álmosnak és mogorvának kell lenni. (Ha nincs partie.)

Késő este került vissza Tózsó Negrotinnal. Nagy lármával jöttek, mint akiknek jól kedvük van. Kézcsókolással üdvözölték Natáliát, aki el nem tudta képzélni a két ur derült hangulatának az okát. Itak talán?

Az meglehet: sőt talán az is, hogy áldomást ittak.

Tihamér még mindig a pamlogon hevert s nem törődött sem a barátjával, sem a menyasszonyával. Csak a vacsorára került elő. De ott is olyan volt, mint a kényes gyerek: nem izlett neki sem étel, sem ital. Natália többször szólt hozzá: de nem kapott tőle feleletet. Minden arcvonásáról leritt az a gondolat, hogy szeretne ő innen megszökni.

Negrotin értette ezt a lelkiállapotot. Aztán arra gondolt, hogy mikor a tengeren a hajó zátonyra kerül, akkor ki szokták dobálni a hajórakomány egy részét, hogy a terhét megkönnyebbítsék s a haváriát kitartarozzák. Ő is ilyesmire szánta el magát. Megfogta a kezét a villájával játszó Tihamérnak.

— No, pajtás, ne csinálj olyan szomorú képet, mint akinek a csirke elkapta a kenyerét. Nem futott el a praetulus a püspök száz-ezer forintjával világáig. Nekem adta azt át a püspök, mint Natália kisasszony hozományát.

Hah, hogy felillantak egyszerre Tihamér szemei! Hogy kipirult egyszerre az arca.

— A százezer forint! Nálad van?

— Az ám. En rám bízta a püspök, hogy tegye vele valami okosat.

— Micsoda okosat?

— Hát, tudod, az a százezer forint csupa merő magyar bankból állt. Ezer darab száz-as. A magyar bankkörös ez idő szerint nem nyomtat mást, csak száz-asokat, a többi sajtó szét van szedve. A hadsereget is száz-asokkal fizetik. A honvédek szétvájják előlval a száz-as száz darabra, ugy osztják fel egymás között. Még most érnek valamt.

— Csak én azt a pénzt a kezembe kaphasam! — mondá lelkesülten Tihamér — majd tudom én azt fruktifikálni!

Negrotin csak mosolygott. Kitalálta Tihamér eszejárását.

(— Igen bizony. Azt gondolod: csak te egyszer Komáromba eljuthasz, ott van most összegyűlve a környék minden gazdag földesura, meg a sok tábori szállító, akinek a bugyilárisa duzzad a fölöleges pénztől, csak te egyszer azok közé leülhess kártyázni, addig meg sem pihezsz, míg a menyasszonyod százezer forintját az utolsó bankóig el nem pocéskoltad. Ezt nevezik a magyarok *fruktifikálásnak*.)

— Hát már azt a pénzt a kezembe nem kaphatod, pajtás, mondá Negrotin; mert mi azt Tózsó barátunkkal manapság szöpen *konvertáltuk*.

— Konvertáltak! — hüledezett Tihamér, akinek ez egészen új szó volt.

— Hát igen: papirosból fává fordítottuk.

— Mi az Isten csudája az?

— Hát, tudod, most itt Vác alatt van megrekedve az egész felvidéki tutajozás. Az orosz fővezér lefoglalt minden tutajt s azokból hidat veretett a Dunán. Azt nem szabad megbolygatni, amíg Paskievics engedelmet nem ad rá. A tutajokról minden épületfát kiraktak a kereskedői telepekre. Hát most mi a Tózsó barátunkkal összevásároltuk a hidat, meg a többi tutajt és valamennyi épületfát a raktárokon.

— Megvesztetek?

— Dehogy, ócsém. Ez a legbiztosabb üzlet a világon. Budapestten kétszáz palota, középület, maga a királyi vár romban fekszik, azokat rövid időn fel fogják építeni, az épületfa ára magasra szökik fel, mi még nyereséggel kerülünk elő s megszábadultunk a magyar bankóinktól.

Ez világos dolog volt: Tihamérnak meg kellett adnia magát. Ez igazán böles gondolat volt, akár Negrotintól, akár Tózsótól pattant ki, hogy a veszendő papírost állandó fává fordítsák által.

— De csak nem vásárolta el az egész százezer forintot? kérdezősködék Tihamér.

— De bizony csak elhelyeztem mind. Mutassa csak Tózsó barátom a szerződéseket.

A kis görög előszedte a zsebéből az iratokat. Bizony fedezték azok az egész kerek összeget.

Pedig hát Negrotin nem mondott igazat. A fávászálás nem ment tul nyolcvanezer forinton, csak hogy Tózsó birt annyi praktikus észszel, hogy minden fakeskedőtől, akinek az áruit felvásárolta, husz száztólival magasabb összegről szóló nyugtát adatott magának. Ez jó szokás az üzletvilágban.

Tihamér vállatára fogta Negrotint.

— Hát aztán a szabadcsapatodat miből ekvipiroztad fel?

(Folytatása következik.)

*) Egy ide tartozó adat jut épen eszembe. A debreczeni országgyűlésen egy honatya is szorgalmasan eljár a képviselek legkedveltebb gyülekeztébe, a „Fürdő”-be. Ott voltak a kártya-kompaniák. Egy életútán: órában nagy diadalommal került haza a honatya a fölöeséghoz: „Képzeld csak, az aranyamat, amiket Pesten hét forintjával váltottam be: a „Fürdőben” mind anbráigaltam tíz forintjával darabonkint. — „Hol a pénz?” kérdé a fővezér. „Hja, az ott maradt; a ferblnél fogadták el tíz forintban.” Ezt nevezik a magyarok *anbringolásnak*. J. M.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Hétfő, 1902. március hó 17-én.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Hétfő, 1902. március hó 17-én.

Pogány Gábor.
Dráma 4 felvonásban. Irtá Ferenczy Ferenc.
Személyek:
Ózv. Pogányné Rákosi Lindner Bertá Maróthy
Pogány Gábor Császár Kovács Mihályi
Pogány H. Helvey Hollay Körösmeszi
Pogány Anna Torók L. Hollayné Boér
Pogány Péter Horváth Pataki Gál
Pogány Péterné Györgyné János Abonyi
kezdete 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Hétfő, 1902. március hó 17-én.

Lotti ezredesi.
Énekes boház 2 felvonásban. Irtá Rudyard Stone.
Fordította Faragó Odon. A dalok verszővegét irtá
Mérei Adolf.
Személyek:
Ton Dawentry Sziklai Barloy Szilágyi
Herriet Sziklainé Mister Morvay Iványi
Jean Dickson Boross Mister Bibb Kaloocsay
Kitty Almásy I. Miss Kate Selő
Ramajannah Ráthonyi Esméralda Iványiné
Lotti Peták Elsie Almási L.
kezdete 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.
Hétfő, 1902. március hó 17-én.

Kuruc Feja Dávid.
Színmű 4 felvonásban. Irtá Fényes Samu.
Személyek:
Feja Dávid Pethes Ráskayné Haraszthy
Fejáné Hunyady Demeczky Vendrei
Judit Nőgrádi Szecezy István Mátrai
Gábor lantos Góth Citó Péter Rónaszéky
Esze Tamás Heedős Lányi Samu Bihari
Böske Varsányi Carafía Antonio Fenyesi
kezdete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.
Hétfő, 1902. március hó 17-én.

Blaha Lujza asszony mint vendég
Egy görbe nap.
Énekes boház 3 felv., dalokkal és táncokkal. Irták
Csicsery Bors és Tsa. Zenéjét részben szerzette
Barna Iszó.
Személyek:
Borsszem J. Dezsőfi Tarjagos Szerdahelyi
Wewrswshegy Németh Dicsőfi Delli
Leona Krecsányi Sanyaró Vendel Ujvári
Izolda Dory M. Tolyász Dániel Szabó
Krazelhuber Kovács M. Hombar Horváth
Krasznahubay Szirmai Rendő Tollagi
Monokles báró Sümegi Tüszölt Kenedich
Mokány Berci Kis M. Elsa Harmath
Bukovay Kovács K. Juci Blaha
kezdete 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.
Hétfő, 1902. március hó 17-én.

A XIX. század.
Irtá Pekár Gyula.
kezdete 7 1/2 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.
Hétfő, 1902. március hó 17-én.
Grosz Adél vendégfelléptével.
A seviliai borbély.
Vig opera 2 felvonásban. Zenéjét szerzette Rossini.
Személyek:
Almaviva Gábor Figaro Mihályi
Bartolo Hegedüs Bertha Válenki
Rosina Grosz Fiorillo Dálnoki
Basilio Kornai Örtiszt Ney B.
kezdete 7 óraker.

Kézpénzkielcsön Földbirtokokra
a becsérték háromnegyed részéig 4% ellenében
15-60 évi törlesztésre. Kiszámlázott birtokvis és
telekhasználati kivonat küldendő be.
Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,
telj.: GURRÉ Ferenc,
Budapest, VI., Váci-körút 39. szám.
Fennállás óta közel 200 millió kor. kölcsönt konvertált.
— Alapítástól 1890-ben. —

FŐVÁROSI ORFEUM
Nagymező-utca 17.
Ma hétfőn
Holensz Géza
szoklatos
Mari Bolla
átváltó táncosnő.
Luna asszony
nagy vig operetta, Lincke Pál zeneszerző
személyes vezetésével.
A címszerepet **Milla Barry** játssa.
A délkertben reggel 5 óráig **Vörös Elek** cigányzenekara
hangversenyez.

Ismét kapható
salgótarjáni
Weissenbacher-féle cognac!
Ezen kiválthírű és valódi tiszta borpárlat egész
és nagy készlettel a Weissenbacher-féle csőfő-
megtől megvásárolhatók **Hankus Imre** salgótarjáni és
Cserovány György b-gyarmati gyógyszerészek és
annak árusításá megkezdtek úgy eredeti üvegekben,
mint literenként legnagyobb mennyiségig.
Vegyzsigálati eredmény: **Hazal legjobb és**
legtisztább borpárlat!
Megrendelések intézőnk Salgótarjánba:
HANKUS IMRE gyógyszerészhez
Budapest: Forrák **Lux Mihály** drogistánál
Museum-körút 7. sz.
Felvilágosítással és árjegyzékkel szolgálnak a tulajdonosok
és a forrárosok.

Használt
férfruhákat leg-
magasabb árban
vesz Weisz Lipót,
IV., Kristóf-tér 2.
Kívánatra a vevő
a helyszínen meg-
jelenik.
Oly uraknak,
kik kenyelmes és eszedes
othont, világos és fer-
mentes olcsó szobát, gy-
nyörűn berendezve, külön
bejárattal ohajának, aján-
ljaolt a Sándor-utca 30 B.
I. 13. sz. alatti, Kítuno és
Pontos kiadóval. Azonnal
kiadó.

Nélkülözhetetlen minden háznál,
a hol nagyobb
Lexikon
nincsen:

AZ ATHENAEUM
KÉZI LEXIKONA.

A tudományok encyclopédiája, különös
tekintettel Magyarországra.

Szakferfiak közreműködésével szerkeszté:
Dr. ACSÁDY IGNÁCZ.
Két díszes félbörkötésben 20 korona.
Az Athenaeum Kézi Lexikona az emberi
tudomány és ismeret összes ágait felöleli.
A Kézi Lexikon első sorban magyar olgás-
számára készült s minden részében, egész
tartalmában magyar.
A Kézi Lexikon kiállításra rendkívül fényes,
16 remek színes melléklet, 32 térkép, 34 két-
oldalú fekete kóptábia és 14 táblázat díszíti.
A Kézi Lexikon összesen 120 ívet, vagyis
3840 hasáb szöveget tartalmaz s úgy mint önálló
encyclopédia, valamint a német Lexikonok
kiegészítése gyantán is nélkülözhetetlen olcsó
áru ismerettartó képez.
A nagymélt. vallás- és közokt. miniszterium által az
iskoláknak, a nagymélt. belügyminiszterium által a
közsegeknek beszerzésre ajánlja.
Kapható az ATHENAEUM kiadóhivata-
lában Budapest, VII., Kerepesi-ut 45.,
valamint minden könyvkereskedésben.

Fehérnemű
kifőzéséhez teljesen ártalmatlan. Legkifutóbb szer: **Petró-**
z laun-zsappan, mindenütt
kapható.
Kiváló
széprású ember ajánlkozik
másoknak vagy bármilyen
írásból munkára házon kívül,
vagyis otthoni elvégzésre.
Ajánlatok, kérvények, küll-
vetéseket és hasonló dolgokat
ha kívánatlik, kaligrafice ké-
szít szemény díjazás mellett.
Cím: Im. 24. Dembinszky-utca 4.,
II. em. 24.
Butor
legjobb minőségben, legolcsob-
ban, részlete és készpénzért
kapható Weinberger Pálpálnál
VI., Nagymező-utca 37. 13-34

CSIZ
A kontinens a legeresebb
Jód-Brom-gyógytúró.
Gyógyredményeinek megdöbbentő.
Megnyitlik majus 1-én. 240 ké-
nyelmesen fűszertől látszóba.
Szanasorium; gyógytúr; zono-
pára, olvasó-, billarinterem.
Law-Tennis; (táncos. Kánon-
isztekek, alábbi vatalásoknak
elő- és utóvadásza 50%
kedvezmény. Prospektussal
szolgál az igazgatóság, posta
Rimaszecs. Vasúton 4 óra alatt
Budapestől. Hivatalos orvos
Dr. Tausz Béla. Otthon vég-
zendő kúrára az ásványvíz
használati utasítással meg-
rendelhető a fűrdőigazgató-
ságnál és Édeskút L. fo-
ciárusítónál Budapest.

Sérvben
szenvedők!
Ingeny és bérmentve
küldök minden érdeklődőnek a
served keletkezése, kezelése
és gyógyítására vonatkozó
népszerű tudományos ismer-
tőrtetőt. Bővebbet
KELETI J.
ortopédiai műintézet és os. és
kir. Ezab. sz. költő gyárban
IV., Koronaharog-utca 17.

Látványosság
80 mintaszobá föllátva látható
szalon, hátsó, obédáló, légy-és
uri-szobák.

BUTOR
secssé, barokk, angol, empiré és
6-német stílyben, máink kintű
mínőségben megépít nagy vá-
lasztékban legolcsóbban kapható.
Vidéki rendelvények vá-
szonban csomagolva belföldre
szállítanak
Szabó Ferenc és Társa
Budapest, Kerepesi-ut 42.
sz. sz. Nip-utca sarokán.
Árjegyzék 1 kor. beoldése elie-
nében kapható.

Gazdasszonyok
ajánlkozik egy fiatal özvegy, ki
a háztartásokban, főképen szob-
teljes jártassággal bír, ízr. ház-
belen helyben vagy vidékre is.
Cím: Siern, Nepszínház-utca
24. II. 23.

Egy gazdátlan
csónak
története.
REGÉNY
Irtá: **MOLNAR FERENC.**
KAPHATÓ A
„BUDAPESTI NAPLO”
kiadóhivatalában.
Ára 2 korona.

HATSEK IGNÁCZ
MEGYEI
TÉRKÉPEINEK
RÉSZLETES
REGYZÉKE.
Mértékük 1:500,000.

Sz.	Egyes térképek ára	Sz.	Egyes térképek ára
1. Pest-Pilis-Solt-Kis-	60 fill.	43. Bihar	60 fill.
2. Bács-Bodrog	40	44. Bekés	30
3. Nógrád	40	45. Csongrád	40
4. Hont	30	46. Arad	40
5. Bars	40	47. Torontál	40
6. Zólyom	30	48. Temes	60
7. Liptó	40	49. Krassó-Szörény	60
8. Arva	40	50. Torda-Aranyos	60
9. Turóc	40	51. Hunyad	60
10. Trencsén	40	52. Szécheny	40
11. Nyitra	60	53. Nagy-Küküllő	60
12. Pozsony	60	54. Torda-Aranyos	60
13. Komárom	30	55. Kolozs	60
14. Esztergom	40	56. Szolnok-Doboka	40
15. Moson	40	57. Borszerzsa-Nassód	40
16. Győr	30	58. Csík	60
17. Sopron	30	59. Maros-Torda	40
18. Vas	40	60. Újvárhely	30
19. Zala	60	61. Nagy-Küküllő	40
20. Veszprém	60	62. Kis-Küküllő	40
21. Fehérvár	40	63. Fogaras	30
22. Somogy	40	64. Brassó	40
23. Tolna	40	65. Hármasok	40
24. Baranya	60	66. Fiume város és ke-	30
25. Jász-N.-Kun-Szolnok	60	67. Fiume m.	30
26. Heves	30	68. Zágráb m.	40
27. Borsod-A.	40	69. Várad	30
28. Gömör-és Kis-Hont	40	70. Körös	30
megye	40	71. Belovár	30
29. Zala-Torna	30	72. Beszterzsa-Nassód	40
30. Szécsen	30	73. Verőce	40
31. Szepes	30	74. Szerém	30
32. Sáros	30	75. Pétervárdi ker.	30
33. Zemplén	40	76. Bódi kerület	40
34. Ung	30	77. Gradiškai ker.	30
35. Bereg	30	78. Bani ker.	30
36. Urocsa	30	79. Ogulin-Szalmai ker.	40
37. Miarómaros	40	80. Lika-Ótocsai kerül.	40
38. Szatmár	60	81. Magyarországtól	40
39. Szabolcs	60	terképek	40
40. Hajdu	30		

Ezen táncszék a nmélt. vallás- és közokt. miniszterium a hazai
főiskolák oktatási céljából az összes hazai iskoláknak 1876. évi 14066.
számu rendeletével használni ajánlotta.

LAMPÉ ROBERT-féle
(Wodianer F. és Fiai)
csász. és kir. udvari
könyvtérképészben
Budapest, VI., Andrássy-út 21.

Oberdordó répmag
legutányosabb, kintű mino-
ságral gróf Teleky Arvéd
drassal uradalmában, u. p.
Kecskem. Magyar tevésségek,
igazok, sorfák, csemétek.
Királyné 1 kor. beoldése elie-
nében kapható.

Helyesbített hajójáratjegyzék.
„Adria” magy. kir. tengerhajózási részv. társaság
Vezérigazgatója: **HOFFMANN S. és V.**
1902. március havában a következő gőz-
sők indulnak.

Fiuméből	Pernambuco, Bahia	Nagy Lajos	1
• Rio de Janeiro, Santos	•	Alapóp (C. L.)	1-10
• Liverpool	•	Stefánia	12
• Barcelona, Valencia	•	Stefánia	1-15
• London	•	Genoa	1-15
• Liverpool	•	Egyptian	10-20
• London	•	Matiokovits	10-20
• Hull, Newcastle o/T	•	Urbio	15-20
• Antwerpen, Kopenhága!	•	Zichy	15-25
• Lisszabon	•	Zichy	15-25
• Liverpool	•	Alstian	15-25
• Hamburg	•	Fergmona	21-31
• Glasgow	•	Szent-István	21-31
• London	•	Oria	21-31
• Liverpool	•	Tyria (C. L.)	21-31
• Bordeaux	•	Szécheny	25/III-5/IV.
• Rouen	•	Jókai	25/III-5/IV.
• Rotterdam	•	Boross	25/III-5/IV.
• Hull, Newcastle o/T	•	Dourno	25/III-5/IV.

Ha a gőz indulás előtt 8 nappal elegendő rakomány
he nem jelentett, az igazgatóság fontjárá magának a jogot, o
kikötőt nem érinti.
* A gal megjelölt viszonylatokban a gőzök Triestet is érinti.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Kedd	Bajazzók A piros cipő	A betörő Friczike A nevelő	Kuruc Féja Dávid	Ádám és Éva	Lotti ezredesi
Szerda	A próféta	A menyem.	Kuruc Féja Dávid	Egy görbe nap	Lotti ezredesi
Csütörtök	Tannhäuser	Pogány Gábor	Balaton rege Kuruc Féja Dávid	Az aranyos	Lotti ezredesi
Péntek	A hugonották	A bor	Kuruc Féja Dávid	Egy görbe nap	Fifine
Szombat	Onegin	Jó falusiak	A feleség	Az új földesur	Fifine
d. u. Vasárnap este	—	Vörös talár Pogány Gábor	Kuruc Féja Dávid	A falu rossza Az új földesur	Fifine